

Діденко О.М. Конституційно-правові гарантії права обирати та бути обраним до органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні: дис. .. докт. філософії: 081 – Право. Київ, 2021. 222 с.

Зволінська Я., Тарасенко О. Європейський суд з прав людини визнав порушення Україною виборчих прав внутрішньо переміщених осіб: аналіз рішення. URL: <https://r2p.org.ua/yesplrishennya/> (дата звернення: 3.11.2023)

Камінська Н.В. Нові виклики і перспективи на шляху розвитку виборчого права. *Забезпечення прав людини в умовах воєнного стану в Україні* : матер. Міжнар. науково-практ. конфер. (15 грудня 2022 р.). Київ, 2022. С.32-34.

Кармаза О.О. Засади забезпечення народного волевиявлення в умовах дії правового режиму воєнного стану на території України та після його припинення. *Освіта та наука в умовах війни: конституційно-правові стандарти та сучасні українські реалії*: матеріали міжнародного круглого столу (м. Ужгород, 22 вересня 2022 р.) Ужг., 2022. С. 75-80.

Ключковський Ю.Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні: монографія. Київ: Ваіте, 2018. 908 с.

Офіційний сайт Центральної виборчої комісії. URL: <https://cvk.gov.ua/>

Хорватія ділиться досвідом організації повоєнних виборів. URL: <https://cvk.gov.ua/novini/192290.html>

Шаптала Н., Камінська Н. (2022) Державна політика України з питань тимчасово окупованих територій: проблеми концептуалізації у сучасному науковому дискурсі *Філософські та методологічні проблеми права*. №1. С.57-69. <https://doi.org/10.33270/01222302.57>

Kaminska, N. Development of European electoral and referendum law. *ScienceRise: Juridical Science*, 2022, № 3(21). С. 4–9. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2022.265570>

УДК 349. 3 (477)

Князькова Любов,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцентка кафедри права
Маріупольський державний університет
l.kniazkova@mdu.in.ua
ORCID:000000016681980X

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ

Сучасний стан імплементації досвіду соціального захисту Європейських країн у вітчизняну практику є актуальним та важливим з огляду на те, що система соціального захисту в Україні має недоліки. Деякі нормативні акти у галузі соціального забезпечення приймаються без врахування фінансових можливостей держави, що ускладнює механізм реалізації соціальних прав громадян. Невиконання нормативних актів, які встановлюють пенсії та соціальні виплати не виконуються, що спричиняє чисельні звернення громадян до органів державної влади. Так протягом 2022 року до Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради з прав людини надійшло 9 190 звернень, якими повідомлено про 9 767 порушень прав громадян на соціальний захист, за якими відкрито 31 провадження Уповноваженого [4]. Тому для України важливо якомога швидше наблизити систему соціального захисту населення до тих моделей, які традиційні для європейських держав. У рамках цієї політики важливо продовжити подальшу адаптацію соціального законодавства України до законодавства ЄС та

наблизити практику застосування соціального законодавства країн ЄС до вітчизняної практики.

Стаття 48 України визначає право кожної людини та громадянина на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло. Слід зазначити, що в останні роки в Україні значно загострилися проблема щодо дотримання права на достатній життєвий рівень. Події, які здійснюються в Україні, не могли не відобразитись на фінансовому становищі більшості українців. Значно зменшився обсяг соціальної допомоги громадян, що, з одного боку, виправдано наявною ситуацією в державі, але це порушує конституційні права людини. У частині набору продовольчих товарів спостерігається невідповідність медичним нормам споживання продуктів харчування. Тобто ситуація щодо права на достатній життєвий рівень залишається досить проблематичною і має тенденцію до погіршення через військову агресію з боку Росії [1, с.168]. Є порушення пенсійних прав громадян. На січень 2023 року в Україні зареєстровано 10,7 мільйонів пенсіонерів [2]. Отже соціальний захист цієї категорії заслуговує на особливу увагу. Але судова практика свідчить про численні порушення соціальних прав цієї категорії.

Однак, справедливо відмітити, що державою зроблені значні кроки у реформуванні соціального законодавства. Наприклад, Законом України від 24.03.2022 № 2153-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з внесенням змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»» внесені зміни у зв'язку з наданням Законом «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» добровольцям Сил територіальної оборони Збройних Сил України статусу ветеранів війни, а також визначенням статусу категорію осіб – сім'ї загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України [6]. Прийнято зміни до 24 спеціальних законодавчих актів, які регулюють питання забезпечення соціальних прав і гарантій вказаних категорій осіб, зокрема, щодо: переважного права на залишення на роботі (зміни до Кодексу законів про працю України); забезпечення безоплатної психологічної допомоги військовослужбовцям (зміни до Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», тощо. Реалізація змін, внесених до низки відповідних законодавчих актів, обумовила розширення соціальних прав ветеранів війни, їх сімей, та членів родин загиблих (померлих) ветеранів. Але із суттєвими складнощами в реалізації свого права на соціальний захист стикаються мешканці населених пунктів, які знаходяться в зоні проведення бойових дій.

Крім того, актуальним питанням сьогодення є також запозичення європейського досвіду щодо надання соціальних послуг. Сталість розвитку ринку надання соціальних послуг України може бути досягнуто при забезпеченні балансу ефективної економічної та соціальної сфер. Проте такі перетворення можливі за умови використання європейського досвіду системи соціального захисту, зміни свідомості громадян, системи цінностей, норм, традицій, самого ставлення громадян до системи соціальної підтримки. Природньо цей процес не може відбутися без урахування сучасних тенденцій розвитку суспільства, визначення механізму надання соціальних послуг з урахуванням наукових знань та наявного досвіду його реалізації в європейських країнах [3, с.87-88].

Залишаються невирішеними питання перерахунків пенсій працівникам правоохоронних органів у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення не дивлячись на те, що Конституційний Суд України зазначив, що «норми-принципи частини п'ятої статті 17 Конституції України щодо забезпечення державою соціального захисту громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей, є пріоритетними та мають безумовний характер; тобто заходи,

спрямовані на забезпечення державою соціального захисту вказаної категорії осіб, у зв'язку, зокрема, з економічною доцільністю, соціально-економічними обставинами не можуть бути скасовані чи звужені» [7].

Однією невирішених проблем на сьогодні є виконання судових рішень, у тому числі з соціальних питань. Держава Україна в особі своїх органів боргує українцям 5 млрд грн за невиконаними судовими рішеннями, виконання яких гарантовано державою [5]. Це передусім рішення по соціальних спорах, зокрема щодо виплати пенсій.

Невиконання остаточних судових рішень щодо соціальних прав стало системною проблемою. Ця проблема вже досягла грандіозного масштабу і постійно зростає. Вона все очевидніше усвідомлюється прогресивною частиною суспільства як реальна загроза справедливому судочинству і реалізації права на соціальний захист.

Крім того, Україна багато років поспіль перебуває під увагою Комітету Міністрів Ради Європи, який слідкує за виконанням рішень Європейського суду з прав людини. Це свідчить про те, що в нашій державі є ще багато проблем, пов'язаних із виконанням як рішень національних судів, так і рішень Європейського суду з прав людини. Ефективне виконання судових рішень здатне значно підвищити рівень довіри громадян як до влади в цілому, так і до судової зокрема.

Так Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018 зазначив: «зміни законодавства у соціальній сфері, складна фінансово економічна ситуація, потреба в забезпеченні збалансованості Державного бюджету України не повинні призводити до порушення гідності людини, яка належить до фундаментальних цінностей, захищених Конституцією України, та становить основу системи конституційного захисту прав і свобод людини і громадянина» [8].

Таким чином, формування одноманітної практики застосування законодавства у сфері соціальних стандартів по всій території України, забезпечення єдиного та справедливого підходу до соціального захисту громадян сприятимуть прискоренню приєднання України до Європейської спільноти.

Список літератури

Князькова Л.М. Захист соціальних прав громадян України на шляху до Європейської інтеграції. Південноукраїнський правничий часопис. №4. 2022. С.163 – 167.

Коробкін С. У 2022 році кількість пенсіонерів зменшилась, а розмір пенсії збільшились. URL: <https://social.com.ua/pensiya/u-2022-roczy-kilkist-pensioneriv-zmenshylyasya-a-pensiya-zrosly/> (дата звернення 28.09.2023).

Коваль К.П. Механізми надання соціальних послуг на основі Європейських стандартів: дис. ...: док. філософії: Національний університет «Чернігівська політехніка» МОН України, Чернігів, 2021. 236 с.

Лубінець Д. Щорічна доповідь про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році URL: <https://ombudsman.gov.ua/report2022/sotsialnaderzhava#:~:text=%D0%A0%D0%B5%D0%B0%D> (дата звернення 28.09.2023).

Оксана Епель. Чи є відсутність у державі коштів на виплату пенсій поважною причиною для невиконання судового рішення. URL: <https://sud.a/ru/news/publication/197341chiyevidsutnistuderzhavikoshtivnaviplatupensiyopovazhnoyuprichinoyudlanevikonannayasudovogorishennya> (дата звернення: 28.09.2023).

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з внесенням змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» внесені зміни

у зв'язку з наданням Законом «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: Закон України від 24.03.2022 № 2153-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. №1. Ст.2.

Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2016 року № 7-рп/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-16> (дата звернення: 28.09.2023).

Рішення Конституційного Суду України від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-18#Text>. (дата звернення: 28.09.2023).

УДК 342.95.037:351.823.1

Ковейно Юлія,
аспірантка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2
Донецький державний університет внутрішніх справ
y.koveyno@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0575-4691>

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Ведення лісового господарства, у тому числі використання лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення супроводжується низкою правопорушень, кількість яких в останні роки збільшилась за рахунок ситуації яка склалася в Україні у зв'язку з воєнною агресією російської федерації. Найбільш поширеним видом відповідальності за порушення лісового законодавства є адміністративна, яка застосовується до переважної більшості правопорушень, передбаченим Лісовим кодексом України (ЛКУ).

На практиці поділ адміністративної відповідальності на види можна прослідкувати за щорічними звітами Державної екологічної інспекції України та голови Державного агентства лісових ресурсів України, зокрема таких звітів за 2021 та 2022 роки [7; 8; 6].

В науковій літературі на це питання звертали увагу такі вчені, як: В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, Г.С. Буга, Н.Г. Габлей, Т.О. Коломоєць, В.В. Костицький, Ю.О. Легеза, О.Ю. Макаренко, Н.В. Марфіна, Л.В. Мендик, Ю.С. Шемшученко та інші. Вказані вчені опосередковано звертали увагу на види адміністративної відповідальності поряд з дослідженням різних аспектів цієї відповідальності. Разом з тим питання видів такої відповідальності щодо порушення лісового законодавства в науковій літературі не були предметом окремого розгляду.

На законодавчому рівні види адміністративної відповідальності за порушення лісового законодавства не виокремлені, але аналіз статей Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) певною мірою дозволяє зробити такий поділ та вказує на наявність кількох видів.

Наведене свідчить про актуальність заявленої теми дослідження, метою якого є конкретизація видів адміністративної відповідальності за порушення лісового законодавства. Для досягнення мети за основу можна взяти, що адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства це правова відповідальність, що полягає у потерпанні винною особою негативних втрат організаційного, майнового або особистого характеру як адміністративних стягнень, в установленому законом порядку, що проявляється у державному примусі з боку державних компетентних органів за порушення встановленого законодавством порядку використання, охорони, захисту лісів, лісових ресурсів та земель лісогосподарського призначення.